

Okul Yöneticilerinin Bilgi Yönetimi Eğilimlerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma

A Study on the Determination of Information Management Tendency of School Administrators

ÖZET

Öğretmen görüşlerine göre okul yöneticilerinin bilgi yönetimi eğilimlerinin belirlenmesi amacıyla yürütülen araştırma tarama modeli ile gerçekleştirilmiştir. Ordu ili Gürgentepe ilçesinde tüm eğitim kademelerinde görevli ve ankete cevap veren 107 öğretmen araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. Wang, Ahmed ve Rafiq (2008) tarafından geliştirilip Durnalı ve Limon (2020) tarafından uyarlanan “Bilgi Yönetimi Eğilimi Ölçeği (BYE-Ö)” kullanılmıştır. Verilerin analizinde SPSS programı aracılığıyla parametrik ve non-parametrik testler kullanılmıştır. Araştırma bulguları değerlendirildiğinde öğretmenlere göre okul yöneticilerinin bilgi yönetimi ve alt boyutlarının düzeylerinin “Yüksek” düzeyde olduğu; öğretmenlerin cinsiyet, medeni durum, yaş, mesleki kıdem, unvan ve çalıştıkları eğitim kademesi değişkenlerine göre okul yöneticilerinin bilgi yönetimi eğilimlerinin ve alt boyutlarının değerlendirilmesinde istatistiksel düzeyde anlamlı bir farklılaşma olmadığı ancak eğitim durumu değişkenine göre ölçek geneli ile örgütsel hafıza ve bilgi edinimi/kavrama alt boyutlarında lisansüstü eğitim alan öğretmenler lehine istatistiksel düzeyde anlamlı bir farklılaşma olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bilgi ve bilgi yönetimi alanında standart oluşturulması, bilgi yönetiminin işlevselliğinin artırılması, halihazırda yöneticilik yapan yöneticilere hizmetiçi eğitim veya seminerler hazırlanması, örgütsel hafızayı güçlendirici çalışmaların sürdürülmesi, bilgi paylaşımı ve edinimi hususunda gerekli kültürün oluşturulması ve sürdürülmesi, bilgi duyarlılığına gerekli önem verilmesi gibi önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Yönetim, Yönetici, Bilgi Yönetimi.

ABSTRACT

The research, which was conducted to determine the knowledge management tendencies of school administrators according to teachers' views, was carried out with the survey model. The sample of the study consisted of 107 teachers working at all levels of education in Gürgentepe district of Ordu province and responding to the questionnaire. “Knowledge Management Tendency Scale (KMTS)” developed by Wang, Ahmed and Rafiq (2008) and adapted by Durnalı and Limon (2020) was used. In the analysis of the data, parametric and non-parametric tests were used through SPSS software. When the research findings were evaluated, it was concluded that the level of school administrators' knowledge management and its sub-dimensions were at “High” level according to the teachers; there was no statistically significant differentiation in the evaluation of school administrators' knowledge management tendencies and its sub-dimensions according to the variables of gender, marital status, age, professional seniority, title and the level of education in which they worked, but there was a statistically significant differentiation in favour of teachers with postgraduate education in the overall scale and organisational memory and knowledge acquisition/comprehension sub-dimensions according to the educational status variable. Suggestions such as establishing standards in the field of knowledge and knowledge management, increasing the functionality of knowledge management, preparing in-service training or seminars for current managers, continuing studies to strengthen organisational memory, creating and maintaining the necessary culture for knowledge sharing and acquisition, and giving importance to knowledge sensitivity were made.

Keywords: Management, Executive, Information Management.

GİRİŞ

Günümüzün giderek artan rekabet ortamında bilgi, kuruluşların sahip olduğu en değerli üretim faktörü haline gelmiştir. Bilgi yönetimi, kuruluşlara sürdürülebilir rekabet avantajı sağlamakta ve son yılların en çok konuşulan konularından biridir (Demirel & Eraslan, 2023). Sanayi toplumunun bilgi toplumuna dönüşmesiyle birlikte bilgi, kuruluşların başarısında anahtar rol oynamaya başlamıştır. Geçmişten günümüze organizasyonlar açısından bilginin rolü değişmiştir (Özdemirci & Aydın, 2007). Günümüzün belirsizlikleri ve organizasyonlardaki hızlı değişim, bilgiyi en önemli araç haline getirmektedir. İçinde bulunduğumuz bilgi çağında bilginin ve bilgiye erişimin önemi yadsınamaz bir gerçektir. İhtiyaç duyulduğunda doğru, güncel bilgiye erişim, karar alma sürecinde önemli rol

Mete Barış Durmuşkaya¹

How to Cite This Article

Durmuşkaya, M. B. (2023). “Okul Yöneticilerinin Bilgi Yönetimi Eğilimlerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma” International Social Sciences Studies Journal, (e-ISSN:2587-1587) Vol:9, Issue:117; pp:9177-9185. DOI: <http://dx.doi.org/10.29228/sss.72900>

Arrival: 6 August 2023
Published: 30 November 2023

Social Sciences Studies Journal is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

¹ Uzman Öğretmen, MEB, Ordu, Türkiye, ORCID: 0009-0007-5364-962X

oyunmaktadır. Çağımızda bilgiye ulaşabilen, onu kullanabilen, ezberlemek yerine eleştirel ve yaratıcı düşünebilen bireyler gelişime katkı sağlayacaktır (Atılgan, 2009).

Geçmişte ekonomik faaliyetin üç ana sektörünün tarım, sanayi ve hizmetler olduğu düşünülmektedir. Günümüzde örgütler farklı yapılarla karşı karşıyadır. Bilgi ekonomisinde bilgiye dayalı rekabet şekillenmekte ve iş modelleri değişmektedir. Bu ekonomi, inovasyonun ve yaratıcılığın hâkim olduğu, hızın önem kazandığı küresel bir yapıyı ortaya koymaktadır (Akgün & Keskin, 2003). Günümüzde bilgi, elde edilmesi kolay ancak muhafaza edilmesi ve korunması zor olan toplumsal bir değer haline gelmiştir. Bilgi ve bilgi teknolojilerine sahip olmak toplum için son derece önemlidir. Çünkü toplumsal gelişmişlik düzeyi bilgiye sahip olma ve bilgi teknolojilerini etkin biçimde kullanabilme becerisiyle doğrudan ilişkilidir (Seker, 2014). Çağımız bilgi çağıdır. Toplumlar arasında bilgi rekabetini getiren günümüzün gelişmiş toplumuna bilgi toplumu denmektedir. Gelişmiş ülkelerin bilgi teknolojilerine sahip olması ve bu teknolojiyi geliştirmeye istekli olması insanların dikkatini çekmiştir (Selvi, 2012).

Eğitim her ne kadar doğumdan ölüme kadar devam eden bir süreç olsa da okul özel olarak planlanmış öğrenme yaşantıları gerektiren bir öğrenme ortamıdır. Okulun en önemli temeli bilgidir (Durnalı, 2018). Kanun ve yönetmeliklerden başlayarak, okul binası inşaatı, öğrencilerin biyopsikososyal özellikleri, yönetim faaliyetlerinin kapsamı, yapılacak araştırma içeriği, müfredat, öğretim süreci, rehberli araştırma, ölçme ve değerlendirme sonuçları, denetim faaliyetleri vb. her noktada bilgi ve bu bilginin önemi vurgulanmaktadır (Budakoğlu, 2023). Okul yöneticileri okullarında bilgi yönetiminde önemli bir rol oynamaktadır. Bu profesyonel görünüm; okul yöneticilerinin “okul gelişimine ve değişimine öncülük etme” amacına ulaşmalarına yardımcı olabilir (Özçelik, 2020). Bir ülkenin “bilgi toplumuna” dönüşmesinde en önemli rolün okullar olduğu kuşkusuzdur. Bu bakımdan gelişmeli ve sürekli kendini yenileyebilen bir yapıya sahip olmalıdır (Akat, 2021).

Bilgi çağında bilginin tüm kuruluşlar için değeri artmaktadır. Bilgi ve bilgi yönetimi ile ilgili faaliyetlerin içeriği gelişmektedir (Çelik, 2022). Eğitim örgütleri olarak okulların bilginin üretimi, kullanımı, paylaşımı ve depolanması konusunda bir yönetim anlayışını benimsemeleri gerekmektedir. Okul yöneticileri aynı zamanda “öğretim liderleri”dir ve ilgili eğitim sisteminin inşasında büyük sorumluluklara sahiptirler (Khudhur, 2022). Bu çalışma kapsamında bir ülkenin önemli ve temel bileşeni olan okulların yönetiminde söz sahibi olan okul yöneticilerinin bilgi yönetimi eğilimleri incelenmiştir.

Bilgi toplumunda işletmeler mümkün olduğu kadar çok bilgiyi saklamak ve rakiplerine karşı avantaj sağlamak için bilgi teknolojilerinden yararlanmak isterler. Bu noktada bilgiye erişim ve bilgiyi kullanma konusunda eğitim örgütlerine önemli sorumluluklar düşmektedir (Gülmüş & Mete, 2023). Bilgi çağında nitelikli işgücünün geliştirilmesinde ve kurumlara eleman alımında okullar önemli bir rol oynamaktadır (Ertürk, 2023). Bu çalışma, bilgi yönetimi literatürünü zenginleştirmek, toplumun temel bileşeni olan okul yönetiminde okul yöneticilerinin çağın gereklerini karşılayacak eğilimlere sahip olup olmadıklarını tespit etmek ve uygulayıcılara yol göstermek açısından büyük önem taşımaktadır.

BİLGİ YÖNETİMİ

Günümüzde bireyler ve kuruluşlar için bilgi ve bilginin stratejik ve etkin konumundan sosyal, kültürel, ekonomik ve teknolojik tüm unsurlar doğrudan etkilenmektedir (Güçlü & Sotirofski, 2006). Günümüz tüketim toplumunun ihtiyaçlarını karşılamak için ekonomik değere sahip olması ve üretim ve hizmetlerde kullanılması, bireylerin, kuruluşların ve/veya işletmelerin bilgi ve enformasyon edinmesini ve bunları mal üretiminde aktif ve etkili bir şekilde kullanmasını zorunlu kılmaktadır (Yılmaz, 2009).

Bilgi ihtiyacı insanın varlığıyla birlikte ortaya çıkmış, bilgiyi yönetme ihtiyacı ise insan topluluklarının edindiği bilgiyi gelecek nesillere aktarma ihtiyacıyla ortaya çıkmıştır. İnsan toplumu bu bilgiyi verimli ve etkili bir şekilde kullanarak gelişir (Sabancı Bayramoğlu, 2023). Dolayısıyla bilgiyi etkin bir şekilde üretebilen, paylaşabilen, kullanabilen ve depolayabilen bir toplum, kendi gelişimini tamamlayabilen bir toplumdur. Geleneksel bilgiyi üretmeden gelecek nesillere aktaran toplumların gelişimi, yeni bilgi üretmeye çalışan toplumların gelişiminin gerisinde kalmaktadır (Gurbanlı & Bal, 2023).

Bilgi yönetimi; bir kuruluşun entelektüel sermayesini optimize etmek için bilgi kaynaklarının tanımlanmasını ve kullanılmasını teşvik etme uygulaması (Gümüştekin, 2004) olarak tanımlanır. Bilgi yönetiminin özelliklerinden; karmaşıktır, kendi kendini organize eder, topluluk gerektirir, dil içerisinde hareket eder ne kadar gizlenirse, ne kadar çabuk kaybolursa, ne kadar dağılırsa o kadar iyi olur, sonsuza kadar gelişmez, tek bir kişiye ait değildir ve tek bir çözüm yoktur. Hiçbir sistem zorla dayatılamaz (Kurt ve diğerleri, 2023). Bilginin nasıl tanımlandığı aynı zamanda nasıl yönetildiğini de belirler. Hem kuruluş hem de çalışanlar için bir kazan-kazan durumu elde etmek, bilgi yönetiminin nihai hedefidir ve bu, çalışanların uzmanlığının, bilgeliğinin ve diğer ilişkilerinin serbest

birakılmasıyla gerçekleştirilir. (Budakoğlu, 2023). Bu nedenle iş hayatının küreselleşmesi, yalın organizasyonlar, kurumsal hafıza kaybı, teknolojik gelişmeler bilgi yönetimini önemli kılmaktadır (Odabaş, 2006).

Bilgi yönetimi uygulamalarını olumsuz yönde etkileyen faktörlerin çoğu, çeşitli karmaşık psikolojik ihtiyaçları olan karmaşık yaratıklar olan insanlarla ilgilidir. Bir kuruluşteki kişilerin, bilgilerin ve çevrenin doğası, bilgi yönetiminin başarısını etkiler (Önaçan & Medeni, 2023). Bu nedenle, bilgi yapılandırmanın maliyetli olması, zaman alıcı olması, çok fazla iş yapılması, örtülü bilginin kodlanmasında zorluk, bilginin asimile edilememesi, bilgiyi paylaşma konusundaki isteksizlik, bilginin basitleştirilmesi, ödül sistemlerinin önemi, gizli bilgi ve uzmanların ve bilgi birikiminin düşük olması, diğer uzmanların saygı eksikliği, bilgi yönetimi başarısının önünde bir engeldir (Akat, 2021; Budakoğlu, 2023; Durnalı & Limon, 2020). İyi ve aktif iletişim ve işbirliği, bilgi yönetimini kuruluşun sorumluluğu olarak benimsemek, planlama ve yönetim tekniklerini geliştirmek, faaliyetlerin kalite düzeyini yönetmek, etkili insan kaynakları politikaları, yönetim tarzı, pazarlama becerileri, talepkâr müşteri sayısına odaklanmak, satış sonrası hizmetin artırılması, kullanıcı eğitimi ve kilit personelin belirlenmesi, bilgi yönetimi başarı düzeyini belirleyen farklı kurumsal ve yönetsel faktörler olarak sıralanabilir (Önaçan & Medeni, 2023; Demirel & Eraslan, 2023; Sabancı Bayramoğlu, 2023).

Eğitim insan gücüne dayalı bir sektördür. Okul bilgiye dayalı bir organizasyondur. Dolayısıyla bilgi yönetimi, örgütün soyut ve gerçek değerinden veya örgütün bildiği soyut ve gerçek değerden değer yaratma sanatıdır (Kurt, 2023). Bu kavrama göre müdür, okulun lideri olarak bilgi üretiminde önemli bir rol oynamaktadır. Bilgi yönetiminde başarı, okul liderleri ve onların yetenekleriyle doğrudan ilişkilidir (Durnalı & Limon, 2020). Okul yöneticilerinin başarılı bilgi yönetimini başarmak için bilgiye dayalı bir iş ortamı oluşturabilmeleri gerekir. Bilgi yönetimi okul organizasyonu içerisinde uygulanırsa eğitimin kalitesini artırma potansiyeline sahiptir (Budakoğlu, 2023). Okul yöneticileri doğal olarak günlük yaşamlarında ve sundukları hizmetlerde bilgi yönetimi uygulamalarını kullanırlar. Okulun organizasyonel süreçleri de çoğu yönetici arasında yaygın bir uygulama olan bilgi yönetimi kullanılarak yapılandırılmıştır (Akat, 2021). Okul yöneticileri her gün okul yönetiminin tüm yönleriyle ilgili kararlarla karşı karşıya kalmaktadır. Yöneticilere en iyi kararları vermeleri ve aşırı çabalardan kaçınmaları için ilgili bilgiler sağlanmalıdır (Budakoğlu, 2023).

MATERYAL VE METOD

Araştırma Metodu

Araştırma tarama modeli ile gerçekleştirilmiştir. Tarama modeli, bir nüfusun bir konu, durum veya özellik hakkındaki görüşlerini veya deneyimlerini toplamak amacıyla yapılan anket çalışmasını ifade eder. Bu yaklaşım, genellikle büyük ölçekte hızlı ve etkili veri toplanmasına olanak tanır. Anket modelleri genellikle nüfusun geniş kesimlerinin görüşlerini veya deneyimlerini ölçmek için kullanılır. Verilerin genelleştirilmesine olanak sağlayan, zaman ve maliyet açısından verimli bir yöntemdir (Ekiz, 2020).

Evren ve Örneklem

Ordu ili Gürgentepe ilçesinde tüm eğitim kademelerinde görevli 135 öğretmen araştırmanın evrenini oluşturmakla birlikte sosyal medya ve çevrimiçi araçlar yardımıyla anket formu katılımcılara ulaştırılmış ve ankete cevap veren 107 öğretmen araştırmanın örneklemini oluşturmuştur.

Tablo 1. Katılımcı Öğretmenlere İlişkin Demografik Analiz Tablosu

Değişken	Grup	Frekans	Yüzde	Değişken	Grup	Frekans	Yüzde
Cinsiyet	Kadın	49	45,8	Yaş	20-29 yaş	36	33,6
	Erkek	58	54,2		30-39 yaş	54	50,5
Medeni Durum	Evli	64	59,8		40-49 yaş	15	14,0
	Bekar	43	40,2		50 ve üzeri	2	1,9
Eğitim Durumu	Lisans	58	54,2	Unvan	Öğretmen	57	53,3
	Y. Lisans	44	41,1		Uz. Öğretmen	46	43,0
	Doktora	5	4,7		Başöğretmen	4	3,7
Kıdem	1-5 yıl	26	24,3	Eğitim Kademesi	Okul Öncesi	15	14,0
	6-10 yıl	33	30,8		İlkokul	31	29,0
	11-15 yıl	31	29,0		Ortaokul	41	38,3
	16-20 yıl	10	9,3		Lise	20	18,7
	21 yıl ve üzeri	7	6,5		Toplam	107	100,0

Tablodaki veriler incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmenlerin %45,8'inin kadın, %54,2'sinin erkek; %59,8'inin evli, %40,2'sinin bekar olduğu; %54,2'sinin lisans, %41,1'inin yüksek lisans, %4,7'sinin doktora düzeyinde eğitim aldığı; %33,6'sının 20-29, %50,5'inin 30-39, %14,0'ünün 40-49, %1,9'unun 50 ve üzeri yaş

aralığında; %24,3'ünün 1-5, %30,8'inin 6-10, %29,0'unun 11-15, %9,3'ünün 16-20 ve %6,5'inin 21 ve üzeri yıl mesleki kıdemde; %53,3'ünün öğretmen, %43,0'ünün uzman öğretmen ve %3,7'sinin başöğretmen unvanında olduğu ve %14,0'ünün okul öncesi, %29,0'unun ilkökul, %38,3'ünün ortaokul, %18,7'sinin ise lise kademesinde çalıştığı anlaşılmaktadır.

Veri Toplama Aracı

Wang, Ahmed ve Rafiq (2008) tarafından geliştirilip Durnalı ve Limon (2020) tarafından uyarlanan “Bilgi Yönetimi Eğilimi Ölçeği (BYE-Ö)” kullanılmıştır. Ölçek 16 madde ve 4 alt boyuttan (Örgütsel Hafıza, Bilgi Paylaşımı, Bilgi Edinimi/Kavrama, Bilgi Duyarlılığı) oluşmaktadır. 5’li likert tarzında uyarlanan ölçekte ters maddeli bir soru yer almaktadır.

Veri Analizi

Toplanan verilerin geçerlilik ve güvenilirliği test edildiğinde Cronbach’s Alpha değerlerinin +1’e yakın olduğu ve bu sonuca bağlı olarak verilerin geçerli ve güvenilir olduğu söylenebilir. Ayrıca verilerin analizinde kullanılacak analiz yöntemlerinin belirlenmesi amacıyla yapılan normallik analizi sonucuna göre toplanan verilerin basıklık ve çarpıklık değerlerinin cinsiyet ve medeni durum değişkenlerinde normal dağılım göstermediği için non-parametrik, diğer değişkenlerde normal dağılım gösterdiği için parametrik analiz yapılması kararlaştırılmıştır.

BULGULAR

Öğretmen görüşlerine göre okul yöneticilerinin bilgi yönetimi eğilimlerinin belirlenmesi amacıyla yürütülen araştırmaya ait betimsel analiz verileri aşağıda tablo halinde sunulmuştur.

Tablo 2. Okul Yöneticilerinin Bilgi Yönetimi Eğilimlerine İlişkin Betimsel Analiz Tablosu

Boyut	N	Min.	Max.	\bar{x}	TP	SS
Örgütsel Hafıza	107	1,0	5,0	3,80	407,00	1,2083
Bilgi Paylaşımı	107	1,0	5,0	4,07	435,80	1,0712
Bilgi Edinimi/Kavrama	107	1,0	5,0	3,93	420,70	1,1053
Bilgi Duyarlılığı	107	1,4	5,0	3,76	403,20	,7663
Bilgi Yönetimi	107	1,1	4,8	3,88	415,60	,9358

Tablodaki verilerden de anlaşılacağı üzere öğretmenlere göre okul yöneticilerinin bilgi yönetimi ve alt boyutlarının düzeyleri en yüksekte en düşüğe doğru Bilgi Paylaşımı ($\bar{x}=4,07$), Bilgi Edinimi/Kavrama ($\bar{x}=3,93$), Bilgi Yönetimi ($\bar{x}=3,88$), Örgütsel Hafıza ($\bar{x}=3,80$) ve Bilgi Duyarlılığı ($\bar{x}=3,76$) şeklinde sıralandığı görülmektedir. Ortalamaların $\bar{x}=3,76-4,07$ aralığında olması okul yöneticilerinin hem ölçek genelinde hem de alt boyutlarında “Yüksek” düzeyde eğilim gösterdikleri şeklinde yorumlanabilir.

Öğretmenlerin cinsiyetine göre okul yöneticilerinin bilgi yönetimi eğilimlerini değerlendirmelerinde farklılaşma olup olmadığına ilişkin Mann-Whitney Testi analiz verileri aşağıda tablo halinde sunulmuştur.

Tablo 3. Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılaşmaya İlişkin Mann-Whitney Testi Analiz Tablosu

Boyut	Grup	N	OS	ST	U	W	Z	p
Örgütsel Hafıza	Kadın	49	52,83	2588,50	1363,5	2588,5	-,366	,714
	Erkek	58	54,99	3189,50				
Bilgi Paylaşımı	Kadın	49	53,00	2597,00	1372	2597	-,312	,755
	Erkek	58	54,84	3181,00				
Bilgi Edinimi/Kavrama	Kadın	49	53,63	2628,00	1403	2628	-,114	,909
	Erkek	58	54,31	3150,00				
Bilgi Duyarlılığı	Kadın	49	55,87	2737,50	1329,5	3040,5	-,582	,560
	Erkek	58	52,42	3040,50				
Bilgi Yönetimi	Kadın	49	53,12	2603,00	1378	2603	-,270	,787
	Erkek	58	54,74	3175,00				

Tablodaki verilerden de anlaşılacağı üzere öğretmenlerin cinsiyetine göre okul yöneticilerinin bilgi yönetimi eğilimlerinin ve alt boyutlarının değerlendirilmesinde istatistiksel düzeyde anlamlı bir farklılaşma olmadığı görülmektedir ($p>,05$). Anlamlılık değerine ve ortalamalara bakıldığında öğretmenlerin kadın ya da erkek olması yöneticilerini değerlendirirken farklılık göstermediği ve tüm öğretmenlerin benzer görüşte oldukları şeklinde yorumlanabilir.

Öğretmenlerin medeni durumuna göre okul yöneticilerinin bilgi yönetimi eğilimlerini değerlendirmelerinde farklılaşma olup olmadığına ilişkin Mann-Whitney Testi analiz verileri aşağıda tablo halinde sunulmuştur.

Tablo 4. Medeni Durum Değişkenine Göre Farklılaşmaya İlişkin Mann-Whitney Testi Analiz Tablosu

Boyut	Cinsiyet	N	OS	ST	U	W	Z	p
Örgütsel Hafıza	Evli	64	52,95	3388,50	1308,5	3388,5	-,437	,662
	Bekar	43	55,57	2389,50				
Bilgi Paylaşımı	Evli	64	54,30	3475,00	1357	2303	-,123	,902
	Bekar	43	53,56	2303,00				
Bilgi Edinimi/Kavrama	Evli	64	54,26	3472,50	1359,5	2305,5	-,106	,915
	Bekar	43	53,62	2305,50				
Bilgi Duyarlılığı	Evli	64	55,41	3546,00	1286	2232	-,582	,560
	Bekar	43	51,91	2232,00				
Bilgi Yönetimi	Evli	64	53,97	3454,00	1374	3454	-,013	,990
	Bekar	43	54,05	2324,00				

Tablodaki verilerden de anlaşılacağı üzere öğretmenlerin medeni durumuna göre okul yöneticilerinin bilgi yönetimi eğilimlerinin ve alt boyutlarının değerlendirilmesinde istatistiksel düzeyde anlamlı bir farklılaşma olmadığı görülmektedir ($p>,05$). Anlamlılık değerine ve ortalamalara bakıldığında öğretmenlerin evli ya da bekar olması yöneticilerini değerlendirirken farklılık göstermediği ve tüm öğretmenlerin benzer görüşte oldukları şeklinde yorumlanabilir.

Öğretmenlerin eğitim seviyesine göre okul yöneticilerinin bilgi yönetimi eğilimlerini değerlendirmelerinde farklılaşma olup olmadığına ilişkin ANOVA analiz verileri aşağıda tablo halinde sunulmuştur.

Tablo 5. Eğitim Durumu Değişkenine Göre Farklılaşmaya İlişkin ANOVA Testi Analiz Tablosu

Boyut	Eğitim	N	\bar{x}	SS		KT	df	x^2	F	p	
Örgütsel Hafıza	Lisans (a)	58	3,50	1,17	G.arası	13,65	2	6,83	5,03	,008	b>a
	Y. Lisans (b)	44	4,09	1,21	G.içi	141,10	104	1,36			c>a
	Doktora (c)	5	4,80	0,45	Toplam	154,75	106				
Bilgi Paylaşımı	Lisans (a)	58	3,89	1,18	G.arası	5,03	2	2,52	2,24	,111	
	Y. Lisans (b)	44	4,25	0,92	G.içi	116,60	104	1,12			
	Doktora (c)	5	4,65	0,49	Toplam	121,63	106				
Bilgi Edinimi/Kavrama	Lisans (a)	58	3,70	1,15	G.arası	7,91	2	3,96	3,38	,038	b>a
	Y. Lisans (b)	44	4,15	1,03	G.içi	121,59	104	1,17			c>a
	Doktora (c)	5	4,67	0,47	Toplam	129,50	106				
Bilgi Duyarlılığı	Lisans (a)	58	3,69	0,88	G.arası	0,95	2	0,48	,808	,448	
	Y. Lisans (b)	44	3,85	0,63	G.içi	61,30	104	0,59			
	Doktora (c)	5	4,00	0,28	Toplam	62,25	106				
Bilgi Yönetimi	Lisans (a)	58	3,69	0,98	G.arası	5,36	2	2,68	3,18	,045	b>a
	Y. Lisans (b)	44	4,07	0,86	G.içi	87,47	104	0,84			c>a
	Doktora (c)	5	4,49	0,39	Toplam	92,83	106				

Tablodaki verilerden de anlaşılacağı üzere öğretmenlerin eğitim durumuna göre okul yöneticilerinin bilgi yönetimi eğilimleri ile örgütsel hafıza ve bilgi edinimi/kavrama alt boyutlarının değerlendirilmesinde istatistiksel düzeyde anlamlı bir farklılaşma olduğu ($p<,05$) ancak bilgi paylaşımı ve bilgi duyarlılığı alt boyutlarında istatistiksel düzeyde anlamlı bir farklılaşma olmadığı ($p>,05$) görülmektedir. Gruplar arasındaki farklılaşmanın belirlenmesi amacıyla yapılan post hoc analizine göre bilgi yönetimi eğilimleri ile örgütsel hafıza ve bilgi edinimi/kavrama alt boyutlarında eğitim seviyesi yükseldikçe öğretmenlerin yöneticilerini daha olumlu değerlendirdikleri şeklinde yorumlanabilir.

Öğretmenlerin yaşına göre okul yöneticilerinin bilgi yönetimi eğilimlerini değerlendirmelerinde farklılaşma olup olmadığına ilişkin ANOVA analiz verileri aşağıda tablo halinde sunulmuştur.

Tablo 6. Yaş Değişkenine Göre Farklılaşmaya İlişkin ANOVA Testi Analiz Tablosu

Boyut	Yaş	N	\bar{x}	SS		KT	df	x^2	F	p
Örgütsel Hafıza	20-29	36	3,85	1,22	G.arası	3,60	3	1,20	,818	,487
	30-39	54	3,78	1,26	G.içi	151,15	103	1,47		
	40-49	15	3,60	1,06	Toplam	154,75	106			
	50 ve üzeri	2	5,00	0,00		1,83	3	0,61		
Bilgi Paylaşımı	20-29	36	4,02	1,16	G.arası	119,80	103	1,16	,523	,667
	30-39	54	4,08	1,09	G.içi	121,63	106			
	40-49	15	4,05	0,80	Toplam	2,72	3	0,91		
	50 ve üzeri	2	5,00	0,00		126,78	103	1,23		
Bilgi Edinimi/Kavrama	20-29	36	3,99	1,18	G.arası	129,50	106		,736	,533
	30-39	54	3,88	1,13	G.içi	1,34	3	0,45		
	40-49	15	3,82	0,85	Toplam	60,91	103	0,59		
	50 ve üzeri	2	5,00	0,00		62,25	106			
Bilgi Duyarlılığı	20-29	36	3,63	0,82	G.arası	1,60	3	0,53	,757	,521

	30-39	54	3,83	0,76	G.içi	91,23	103	0,89		
	40-49	15	3,81	0,69	Toplam	92,83	106			
	50 ve üzeri	2	4,20	0,00		3,60	3	1,20		
Bilgi Yönetimi	20-29	36	3,85	1,00	G.arası	151,15	103	1,47	,603	,614
	30-39	54	3,89	0,96	G.içi	154,75	106			
	40-49	15	3,82	0,73	Toplam	1,83	3	0,61		
	50 ve üzeri	2	4,75	0,00		119,80	103	1,16		

Tablodaki verilerden de anlaşılacağı üzere öğretmenlerin yaşına göre okul yöneticilerinin bilgi yönetimi eğilimlerinin ve alt boyutlarının değerlendirilmesinde istatistiksel düzeyde anlamlı bir farklılaşma olmadığı görülmektedir ($p>,05$). Anlamlılık değerine ve ortalamalara bakıldığında öğretmenlerin yaşı ne olursa olsun yöneticilerini değerlendirirken farklılık göstermediği ve tüm öğretmenlerin benzer görüşte oldukları şeklinde yorumlanabilir.

Öğretmenlerin kıdemine göre okul yöneticilerinin bilgi yönetimi eğilimlerini değerlendirmelerinde farklılaşma olup olmadığına ilişkin ANOVA analiz verileri aşağıda tablo halinde sunulmuştur.

Tablo 7. Kıdem Değişkenine Göre Farklılaşmaya İlişkin ANOVA Testi Analiz Tablosu

Boyut	Kıdem	N	\bar{x}	SS		KT	df	x^2	F	p
Örgütsel Hafıza	1-5	26	3,77	1,24	G.arası	1,02	4	0,25	,169	,954
	6-10	33	3,86	1,14	G.içi	153,74	102	1,51		
	11-15	31	3,69	1,34	Toplam	154,75	106			
	16-20	10	4,03	1,18						
	21 ve üzeri	7	3,82	1,12						
Bilgi Paylaşımı	1-5	26	4,05	1,11	G.arası	2,97	4	0,74	,639	,636
	6-10	33	3,90	1,09	G.içi	118,65	102	1,16		
	11-15	31	4,17	1,14	Toplam	121,63	106			
	16-20	10	4,48	0,49						
	21 ve üzeri	7	3,96	1,19						
Bilgi Edinimi/Kavrama	1-5	26	4,04	1,07	G.arası	4,65	4	1,16	,949	,439
	6-10	33	3,88	1,11	G.içi	124,85	102	1,22		
	11-15	31	3,81	1,23	Toplam	129,50	106			
	16-20	10	4,47	0,55						
	21 ve üzeri	7	3,57	1,18						
Bilgi Duyarlılığı	1-5	26	3,75	0,77	G.arası	1,89	4	0,47	,797	,530
	6-10	33	3,66	0,73	G.içi	60,37	102	0,59		
	11-15	31	3,82	0,87	Toplam	62,25	106			
	16-20	10	4,12	0,30						
	21 ve üzeri	7	3,63	0,92						
Bilgi Yönetimi	1-5	26	3,89	0,94	G.arası	1,65	4	0,41	,461	,765
	6-10	33	3,81	0,93	G.içi	91,19	102	0,89		
	11-15	31	3,87	1,04	Toplam	92,83	106			
	16-20	10	4,25	0,53						
	21 ve üzeri	7	3,75	1,04						

Tablodaki verilerden de anlaşılacağı üzere öğretmenlerin kıdemine göre okul yöneticilerinin bilgi yönetimi eğilimlerinin ve alt boyutlarının değerlendirilmesinde istatistiksel düzeyde anlamlı bir farklılaşma olmadığı görülmektedir ($p>,05$). Anlamlılık değerine ve ortalamalara bakıldığında öğretmenlerin meslekteki çalışma süresi ne olursa olsun yöneticilerini değerlendirirken farklılık göstermediği ve tüm öğretmenlerin benzer görüşte oldukları şeklinde yorumlanabilir.

Öğretmenlerin unvanına göre okul yöneticilerinin bilgi yönetimi eğilimlerini değerlendirmelerinde farklılaşma olup olmadığına ilişkin ANOVA analiz verileri aşağıda tablo halinde sunulmuştur.

Tablo 8. Unvan Değişkenine Göre Farklılaşmaya İlişkin ANOVA Testi Analiz Tablosu

Boyut	Unvan	N	\bar{x}	SS		KT	df	x^2	F	p
Örgütsel Hafıza	Öğretmen	57	3,69	1,18	G.arası	1,79	2,00	0,89	,607	,547
	U. Öğretmen	46	3,91	1,23	G.içi	152,97	104,00	1,47		
	Başöğretmen	4	4,19	1,63	Toplam	154,75	106,00			
Bilgi Paylaşımı	Öğretmen	57	3,92	1,11	G.arası	3,11	2,00	1,56	1,366	,260
	U. Öğretmen	46	4,27	0,93	G.içi	118,51	104,00	1,14		
	Başöğretmen	4	4,06	1,88	Toplam	121,63	106,00			
Bilgi Edinimi/Kavrama	Öğretmen	57	3,86	1,08	G.arası	0,63	2,00	0,32	,254	,776
	U. Öğretmen	46	4,01	1,07	G.içi	128,87	104,00	1,24		
	Başöğretmen	4	4,00	2,00	Toplam	129,50	106,00			
Bilgi Duyarlılığı	Öğretmen	57	3,67	0,79	G.arası	1,51	2,00	0,76	1,296	,278
	U. Öğretmen	46	3,90	0,69	G.içi	60,74	104,00	0,58		
	Başöğretmen	4	3,60	1,20	Toplam	62,25	106,00			
Bilgi Yönetimi	Öğretmen	57	3,77	0,94	G.arası	1,52	2,00	0,76	,865	,424
	U. Öğretmen	46	4,02	0,87	G.içi	91,31	104,00	0,88		
	Başöğretmen	4	3,94	1,63	Toplam	92,83	106,00			

Tablodaki verilerden de anlaşılacağı üzere öğretmenlerin unvanına göre okul yöneticilerinin bilgi yönetimi eğilimlerinin ve alt boyutlarının değerlendirilmesinde istatistiksel düzeyde anlamlı bir farklılaşma olmadığı görülmektedir ($p>,05$). Anlamlılık değerine ve ortalamalara bakıldığında öğretmenlerin unvanları ne olursa olsun yöneticilerini değerlendirirken farklılık göstermediği ve tüm öğretmenlerin benzer görüşte oldukları şeklinde yorumlanabilir.

Öğretmenlerin çalıştıkları eğitim kademesine göre okul yöneticilerinin bilgi yönetimi eğilimlerini değerlendirmelerinde farklılaşma olup olmadığına ilişkin ANOVA analiz verileri aşağıda tablo halinde sunulmuştur.

Tablo 9. Kıdem Değişkenine Göre Farklılaşmaya İlişkin ANOVA Testi Analiz Tablosu

Boyut	Kademe	N	\bar{x}	SS		KT	df	x^2	F	p
Örgütsel Hafıza	Okul Öncesi	15	3,85	1,14	G.arası	6,33	3	2,11	1,465	,228
	İlkokul	31	3,94	1,16	G.içi	148,42	103	1,44		
	Ortaokul	41	3,93	1,23	Toplam	154,75	106			
	Lise	20	3,30	1,26						
Bilgi Paylaşımı	Okul Öncesi	15	4,23	1,00	G.arası	4,57	3	1,52	1,339	,266
	İlkokul	31	4,11	1,01	G.içi	117,06	103	1,14		
	Ortaokul	41	4,19	1,09	Toplam	121,63	106			
	Lise	20	3,65	1,14						
Bilgi Edinimi/Kavrama	Okul Öncesi	15	3,93	1,12	G.arası	5,71	3	1,90	1,584	,198
	İlkokul	31	4,00	1,01	G.içi	123,79	103	1,20		
	Ortaokul	41	4,11	1,11	Toplam	129,50	106			
	Lise	20	3,47	1,18						
Bilgi Duyarlılığı	Okul Öncesi	15	3,93	0,77	G.arası	0,92	3	0,31	,517	,672
	İlkokul	31	3,83	0,67	G.içi	61,33	103	0,60		
	Ortaokul	41	3,72	0,73	Toplam	62,25	106			
	Lise	20	3,65	0,98						
Bilgi Yönetimi	Okul Öncesi	15	3,99	0,88	G.arası	3,12	3	1,04	1,194	,316
	İlkokul	31	3,96	0,87	G.içi	89,71	103	0,87		
	Ortaokul	41	3,96	0,95	Toplam	92,83	106			
	Lise	20	3,53	1,02						

Tablodaki verilerden de anlaşılacağı üzere öğretmenlerin çalıştıkları eğitim kademesine göre okul yöneticilerinin bilgi yönetimi eğilimlerinin ve alt boyutlarının değerlendirilmesinde istatistiksel düzeyde anlamlı bir farklılaşma olmadığı görülmektedir ($p>,05$). Anlamlılık değerine ve ortalamalara bakıldığında öğretmenlerin çalıştıkları eğitim kademesi ne olursa olsun yöneticilerini değerlendirirken farklılık göstermediği ve tüm öğretmenlerin benzer görüşte oldukları şeklinde yorumlanabilir.

SONUÇ VE ÖNERİ

Öğretmen görüşlerine göre okul yöneticilerinin bilgi yönetimi eğilimlerinin belirlenmesi amacıyla yürütülen araştırma bulguları değerlendirildiğinde öğretmenlere göre okul yöneticilerinin bilgi yönetimi ve alt boyutlarının düzeylerinin “Yüksek” düzeyde olduğu; öğretmenlerin cinsiyet, medeni durum, yaş, mesleki kıdem, unvan ve çalıştıkları eğitim kademesi değişkenlerine göre okul yöneticilerinin bilgi yönetimi eğilimlerinin ve alt boyutlarının değerlendirilmesinde istatistiksel düzeyde anlamlı bir farklılaşma olmadığı ancak eğitim durumu değişkenine göre ölçek geneli ile örgütsel hafıza ve bilgi edinimi/kavrama alt boyutlarında lisansüstü eğitim alan öğretmenler lehine istatistiksel düzeyde anlamlı bir farklılaşma olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Literatürdeki çalışmalar incelendiğinde

bilgi yönetimine ilişkin görüşlerin (Özçelik, 2020), algıların (Akat, 2021; Polat & Tekin, 2023) veya eğilimlerin (Budakoğlu, 2023) yüksek düzeyde olduğu sonucuna ulaşılması; cinsiyet (Akat, 2021; Polat & Tekin, 2023) ve görev türü (Polat & Tekin, 2023) değişkenine göre farklılaşma olmaması bu araştırmayı destekler nitelikteyken eğitim durumuna göre farklılaşma olmaması (Akat, 2021; Ayoğlu, 2023), cinsiyet (Ayoğlu, 2023), yaş (Akat, 2021; Polat & Tekin, 2023), mesleki kıdem (Akat, 2021; Özçelik, 2020) ve unvan (Ayoğlu, 2023) değişkenine göre farklılaşma olması bu araştırma sonucuyla örtüşmemektedir.

Bilgi ve bilgi yönetimi alanında standart oluşturulması, bilgi yönetiminin işlevselliğinin artırılması, yönetici yetiştirme programının uygulanması ve bu programa bilgi yönetiminin eklenmesi, halihazırda yöneticilik yapan yöneticilere hizmetiçi eğitim veya seminerler hazırlanması, örgütsel hafıza güçlendirici çalışmaların sürdürülmesi, bilgi paylaşımı ve edinimi hususunda gerekli kültürün oluşturulması ve sürdürülmesi, bilgi duyarlılığına gerekli önem verilmesi, öğretmen ve yöneticilere yönelik lisansüstü eğitim imkanı sunulması, farklı ölçme araçlarıyla veya ölçme aracı geliştirilerek ve örneklemin geniş tutularak farklı değişkenlerin de göz önünde bulundurulması yeni çalışmalar yapılması önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- Akat, İ. (2021). Resmi ve Özel Okulların Yönetim Faaliyetlerindeki Bilgi Yönetimi Süreçlerinin Karşılaştırılması. Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik ve İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Akgün, A., & Keskin, H. (2003). Sosyal Bir Etkileşim Süreci Olarak Bilgi Yönetimi ve Bilgi Yönetimi Süreci. Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 5(1), 175-188.
- Atılgan, D. (2009). Bilgi Yönetimi Kavramı ve Gelişimi. Türk Kütüphaneciliği, 23(1), 201-212.
- Ayoğlu, A. (2023). Öğrenen Örgüt ve Bilgi Yönetimi Etkileşiminde Entelektüel Sermayenin Aracı Rolü. Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne.
- Budakoğlu, B. (2023). Okul Yöneticilerinin Karar Verme Davranışlarında Bilgi Yönetiminin Etkisi. Sosyal Gelişim Dergisi, 1(1), 26-32.
- Çelik, Ö. (2022). Etik Liderliğin Örgütsel Vatandaşlık Davranışı, Örgütsel Bağlılık, Bilgi Yönetimi ve Değişime Direnç Üzerine Etkisi (Türkiye Geneli Sağlık Çalışanları). Yüksek Lisans Tezi, Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Öğretim ve Araştırma Enstitüsü, Lefkoşa.
- Demirel, O., & Eraslan, İ. (2023). Bilgi Yönetimi Süreci ile Yenilikçilik İlişkisi: Örgütsel Öğrenmenin Aracılık Rolü. Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 21(1), 155-172.
- Durnalı, M. (2018). Öğretmenlere Göre Okul Müdürlerinin Teknolojik Liderlik Davranışları ve Bilgi Yönetimini Gerçekleştirme Düzeyleri. Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Durnalı, M., & Limon, İ. (2020). Bilgi Yönetimi Eğilimi Ölçeğinin Türkiye Kültürüne Uyarlanması: Geçerlik ve Güvenirlilik Çalışması. Kastamonu Eğitim Dergisi, 28(1), 95-106.
- Ertürk, M. (2023). Son Teknolojiyi İçgörüyü Kavrarken Dijital Diplomasiyi Bilgi Yönetimi Çerçevesinde Düşünmek. İslam Medeniyeti Dergisi, 8(50), 133-170.
- Gurbanlı, E., & Bal, C. (2023). Kurumsal Yönetim Sürecinde Bilgi Yönetiminin Rolü. Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 14(1), 135-152.
- Güçlü, N., & Sotirofski, K. (2006). Bilgi Yönetimi. Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 4(4), 351-373.
- Gülmüş, Y., & Mete, M. (2023). Örgütsel Öğrenmenin, Bilgi Yönetiminin, Örgütsel Performansa Etkisinin Demografik Değişkenler Açısından İncelenmesi. Eurasian Business & Economics Journal, 31, 64-80.
- Gümüştekin, G. (2004). Bilgi Yönetiminin Stratejik Önemi. Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 18(3-4).
- Khudhur, F. (2022). Yükseköğretim Kurumlarında Bilgi Yönetimi: Bir Model Önerisi. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Kurt, L. (2023). Bilgi Yönetiminde Veri ve Metin Madenciliği: Bir Dijital İçerik Analizi Uygulaması. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Kurt, L., Gürdal, O., & Batmaz, İ. (2023). Bilgi Yönetimi Bağlamında Metin Madenciliği Teknikleri ile Dijital İçerik Analizi. Türk Kütüphaneciliği, 36(4), 472-494.

- Odabaş, H. (2006). Bilgi Yönetimi. H. Odabaş, & H. Anameriç (Dü) içinde, Bilgi Çağı Bilgi Yönetimi ve Bilgi Sistemleri (s. 99-108). Ankara: Referans Yayıncılık.
- Önaçan, M., & Medeni, T. (2023). Bilgi Yönetimi Süreçleri, Açık-Örtük Bilgi Dönüşüm Süreçleri ve Bilgi Yönetimi Teknolojik Araçları İlişkisi Üzerine Nicel Bir Araştırma. Külliye Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi, 4(1), 179-202.
- Özçelik, Y. (2020). İnfomal İlişkiler ve Bilgi Yönetimine İlişkin Öğretmen Görüşleri. Yüksek Lisans Tezi, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Bolu.
- Özdemirci, F., & Aydın, C. (2007). Kurumsal Bilgi Kaynakları ve Bilgi Yönetimi. Türk Kütüphaneciliği, 21(2), 164-185.
- Polat, E., & Tekin, A. (2023). Üniversite Personelinin Bilgi Yönetimi Algularının Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 33(2), 653-670.
- Sabancı Bayramoğlu, A. (2023). Bilgi Yönetimi ve Yapay Zekâ Alanları Arasındaki Bilgi ve Teknoloji Yakınsamasının Öngörülmesi. Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli.
- Seker, S. (2014). Bilgi Yönetimi (Knowledge Management). YBS Ansiklopedi, 1(2), 10-17.
- Selvi, Ö. (2012). Bilgi Toplumu, Bilgi Yönetimi ve Halkla İlişkiler. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi, (3), 191-214.
- Yılmaz, M. (2009). Enformasyon ve Bilgi Kavramları Bağlamında Enformasyon Yönetimi ve Bilgi Yönetimi. Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi, 49(1), 95-118.